

*Тетяна Іванівна Тарахонич,
старший науковий співробітник
Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
ORCID: 0000-0002-1586-5088*

ТЛУМАЧЕННЯ НОРМ ПРАВА ЯК СТРУКТУРНИЙ КОМПОНЕНТ МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Постановка проблеми. Динамізм суспільного та державного життя вимагає переосмислення усталених категорій теорії держави і права та появи нових термінопонять. Це зумовлює необхідність нового погляду на таку досить класичну категорію теорії права, як тлумачення норм права. Спробуємо узагальнити існуючі наукові підходи щодо її розуміння, визначимо її значення та необхідність для юридичної практики, функціональну спрямованість та місце в структурі механізму правового регулювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню поняття тлумачення норм права, правового регулювання та його механізму присвячені наукові здобутки як зарубіжних, так і вітчизняних вчених, а саме: С. С. Алексєєва, С. В. Бобровник, М. М. Вопленко, Ю. Л. Власова, Ю. О. Гаврилової, В. В. Гончарова, В. М. Горшенєва, С. Д. Гусарева, А. В. Зубенко, М. С. Кельмана, І. О. Кузьміна, Б. В. Малишева, О. М. Мельник, О. Г. Мурашина, В. П. Нагребельного, І. Ю. Настасюк, Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко, О. В. Петришина, П. М. Рабіновича, О. Д. Тихомирова, В. М. Селіванова, О. Ф. Черданцева, Ю. С. Шемшученка тощо.

Серед зарубіжних вчених даній проблемі присвячена наукова праця М. М. Вопленко «Официальное толкование норм права» [1]. Вагомий вклад у розуміння поняття та значення тлумачення, його гносеологічну природу, способи тлумачення здійснив О. Ф. Черданцев в своїй більш ранній праці «Толкование советского права» [2] та продовжив свої наукові пошуки в навчальному посібнику «Толкование права и договора» [3], в якому акцентує увагу на об'єкті тлумачення, загальній його характеристиці, технології тлумачення, аналізує співвідношення правового регулювання та тлумачення норм права. Розвиток наукових підходів щодо даної проблеми пов'язаний з науковими пошуками Ю. О. Гаврилової, яка в своїй монографічній праці «Объем толкования права» [4] досліджує об'єм тлумачення як універсальну категорію юридичної науки, звертає увагу на дану проблему в контексті теорії змістовного поля, аналізує спеціальні прийоми визначення об'єму тлумачення та його співвідношення з підзаконною нормотворчістю та законністю. Наступний крок у розвитку доктрини тлумачення норм права був здійснений І. О. Кузьмінім, який в другій частині навчального посібника «Правоприменение и толкование права» [5] надав характеристику тлумаченню права як особливому різновиду юридичної діяльності, приділяючи увагу поняттю, призначенню та функціям тлумачення права, особливостям вибору та застосування способів тлумачення права.

Серед доробку вітчизняних вчених заслуговує на увагу монографічне дослідження Ю. Л. Власова «Проблеми тлумачення норм права» [6] в якому охарактеризовано тлумачення норм права як на загальнотеоретичному рівні, так і в практичній площині. Даною проблемою цікавилася також І. Ю. Настасюк, яка в навчальному посібнику «Тлумачення правових норм» [7] надає загальну характеристику тлумаченню норм права, виокремлює з'ясування норм права та аналізує його як самостійний процес пізнання змісту правових норм, також звертає увагу на способи з'ясування дійсного змісту правових норм, акцентує увагу на особливостях тлумачення-роз'яснення. Визначає місце тлумачення в правовій дійсності та її співвідношення з державною політикою.

Також дана проблема знайшла висвітлення в дисертаційному дослідженні А. В. Зубенко «Акти тлумачення норм права в системі правових актів» [8]. Вагомий внесок у розуміння динамічного тлумачення юридичних норм здійснив В. В. Гончаров у своїй монографічній праці «Динамічне тлумачення юридичних норм» [9], який приділив увагу особливостям офіційного тлумачення юридичних норм, їх природі, місцю та ролі у правовому регулюванні.

Не заперечуючи вагомих здобутків зарубіжних та вітчизняних вчених, слід констатувати, що поза увагою вчених залишився ще цілий ряд питань, присвячених даній проблематиці, що вимагає нових пошуків, узагальнень, висновків та пропозицій.

Мета статті. Метою даної статті є необхідність узагальнення наукових підходів щодо тлумачення норм права та визначення його місця та ролі в механізмі правового регулювання.

Основні результати дослідження. Тлумачення норм права є багатовимірним явищем правової дійсності. Насамперед, його можна розглядати як одну із ключових категорій юридичної науки. В енциклопедичній літературі зазначається, що «категорії права – це найбільш загальні типові поняття, що вживаються у праві» [10, с. 64]. Тлумачення норм права відноситься саме до таких понять, які використовуються як в процесі правотворчості, так і в правозастосуванні.

Огляд літературних джерел свідчить, що більшість вчених, аналізуючи змістовне наповнення категорії тлумачення норм права, розглядають його як двоєдиний процес з'ясування та роз'яснення змісту норми права. Акцентуємо увагу на деяких наукових підходах щодо розуміння даної категорії. Так, І. О. Кузьмін підкреслює, що в самому загальному розумінні процес тлумачення права полягає у формуванні певних суджень про зміст норм права з метою виявлення їх істинного змістовного наповнення [11, с. 7].

Ряд вчених під тлумаченням норм права розуміють «процес і результат діяльності зі з'ясування та у разі необхідності – з роз'яснення змісту (сміслу) правила поведінки, яке міститься у нормі права, що досягається за допомогою різноманітних інтелектуальних операцій» [12, с. 375].

Розвиваючи дану думку, Б. В. Малишев зазначає, що «у розрізі взаємовідношення вказаних процесів, потрібно зазначити, що з'ясування норм права завжди передує їх роз'яснення. При цьому з'ясування є обов'язковим етапом тлумачення, а роз'яснення додатковим» [13, с. 77].

Визначаючи поняття тлумачення норм права, вчені виокремлюють та враховують або ключову особливість даної категорії, або певну сукупність таких властивостей. Сутнісні ознаки тлумачення норм права можуть бути узагальнені та представлені наступним чином: предметом тлумачення є норма права, для нього характерним є поєднання цілей та способів, за допомогою яких вони досягаються, характеризується наявністю певних суб'єктів, займає особливе місце в правовій системі та механізмі правового регулювання.

У науковому середовищі ведеться дискусія щодо співвідношення тлумачення норм права та такої категорії, як правова інтерпретація. В енциклопедичній літературі правова інтерпретація розглядається як «виявлення правового значення і сміслу текстів, знаків, фактичних даних, ситуацій, а також принципів і норм із метою визначення можливих і належних правових наслідків» [14, с. 631].

Поряд з цим, поширеною є думка, що тлумачення норм права є досить схожим з такою категорією, як герменевтична філософія права, яка трактується як філософське вчення про розуміння у праві; осмислення розуміння як способу буття людини у праві (онтологічний вимір) та способу осягнення правової реальності (методологічний вимір) [15, с. 631].

Тлумачення норм права також можна охарактеризувати як один із видів юридичної діяльності, оскільки він спрямований на аналіз змісту норми права, як з точки зору її розуміння, так і необхідності її правильного застосування в правозастосовній діяльності уповноважених суб'єктів та в процесі використання норм права у правовідносинах, що виникають між різними суб'єктами. Аналізуючи тлумачення норм права як особливу діяльність, вітчизняні вчені підкреслюють її специфіку, що обумовлена низкою чинників, а саме: «по-перше, ця діяльність пов'язана з інтерпретацією не довільних письмових джерел, а правових актів. Об'єктом її є право – специфічна реальність, яка наділена особливими ознаками, властивостями, принципами функціонування; по-друге, тлумачення в праві має за мету реалізацію правових приписів; по-третє, в установлених законом випадках ця діяльність здійснюється компетентними державними органами; по-четверте, реалізація тлумачення, коли йому необхідно надати обов'язкового значення, закріплюється у спеціальних правових (інтерпретаційних) актах [16, с. 283]».

Слід також підкреслити, що тлумаченню норм права належить певне місце та роль в структурі механізму правового регулювання. Більше уваги акцентуємо саме на даному аспекті проблеми.

На нашу думку, «механізм правового регулювання – це системний комплекс правових засобів, способів, форм, за допомогою яких забезпечується впорядкування суспільних відносин, задоволення інтересів суб'єктів, забезпечення їх прав та свобод, встановлення правопорядку в суспільстві, досягнення соціального компромісу в правовій сфері» [17, с. 310].

В юридичній літературі питання щодо структури та складу механізму правового регулювання сприймається неоднозначно, досить часто ці поняття отожднюються, але поряд з цим існує точка зору щодо їх відмінностей. Представники харківської школи права, аналізуючи склад механізму правового регулювання, відносять до нього такі основні засоби такі, як: правосвідомість, принципи права, юридичні норми, інтерпретаційні та індивідуальні правові явища, правові акти, правові відносини, заходи юридичного примусу і юридичної відповідальності, а також інші правові явища, які залучаються до реалізації цілей правового регулювання. Продовжуючи дану думку, вчені зазначають, що структура механізму правового регулювання виявляється в певній послідовності підключення до правового регулювання зазначених юридичних засобів у тій чи іншій черговості його обов'язкових (тобто таких, за яких цей процес перебігає кожен раз) та факультативних (в яких виникає потреба при впорядкуванні лише деяких суспільних відносин) стадій [18, с. 220].

Грунтовний аналіз особливостей механізму правового регулювання дозволяє встановити його складові компоненти, для яких характерною є інструментальна складова, вони досить різноманітні за своєю природою та змістовним наповненням та поряд з цим, в межах дії механізму правового регулювання, вони взаємодіють між собою, створюють певну систему, набувають характеру функціональної спроможності та взаємоузгодженості, спрямовані на досягнення певного результату. В даному аспекті ключова роль належить системно-функціональному підходу, за допомогою якого здійснюється ґрунтовний аналіз компонентів механізму правового регулювання, а саме: техніко-юридичних засобів, способів та форм діяльності держави, які, окрім зазначеного, мають також багаторівневу структуру.

Динамізм та різноманітність правових засобів обумовлюється необхідністю їх використання на різних стадіях дії механізму правового регулювання. Важливим є те, що кожній стадії його дії притаманна певна сукупність правових засобів, що надає можливість виокремити ключові та факультативні його компоненти.

Тлумачення норм права займає особливе місце в структурі механізму правового регулювання, оскільки, на думку більшості вчених, має факультативний характер. Поряд з цим, ряд науковців розглядають тлумачення норм права як окрему стадію дії механізму правового регулювання.

Дія механізму правового регулювання насамперед пов'язана з процесом правотворчості, з прийняттям норми права як певного правила поведінки, що впорядковують певні суспільні відносини, які потребують такого впорядкування.

Слід погодитися з думкою науковців, що тлумачення норм права є характерним для різних стадій дії механізму правового регулювання та включає в себе необхідність офіційного тлумачення норми права у випадку її незрозумілості, лаконічності, широким використанням в ній іншомовної термінології, колізійності чи невідповідності реаліям сьогодення тощо.

Тлумачення норм права має також функціональну спрямованість. Насамперед акцентуємо увагу на розумінні даної категорії та її змістовному наповненні. Функції тлумачення норм права – це основні напрями впливу на процес розуміння дійсного змісту норм права та доведення його до суб'єктів застосування цих норм.

Характеризуючи особливості функцій тлумачення норм права, слід підкреслити, що це, насамперед напрями впливу, даний вплив носить інформативний та цілеспрямований характер, він пов'язаний з необхідністю з'ясування та роз'яснення норм права тим суб'єктам, які будуть їх застосовувати, саме через функції розкривається сутність процесу тлумачення, його значення та необхідність.

У цьому контексті слід виокремити та охарактеризувати основні функції тлумачення норм права. Важливе місце в системі функцій тлумачення норм права належить науково-пізнавальній функції, яка надає можливість краще зрозуміти змістовне наповнення норми права тими суб'єктами, які будуть її використовувати чи застосовувати.

Науково-організаційна функція тлумачення норм передбачає використання різноманітних засобів, способів, прийомів тлумачення з метою роз'яснення дійсного змісту норм права та правильного їх використання всіма суб'єктами права.

Інформаційна функція тлумачення норм права сприяє наданню правозастосовчим суб'єктам інформації щодо вірного розуміння змістовного наповнення норми права, забезпечує дії суб'єктів, що ґрунтуються на розумінні змісту норми права, має як узагальнений, так і індивідуальний характер. Так, аналізуючи проблеми інформаційних аспектів суспільних відносин, які мають як загальнотеоретичний, так і галузевий рівень, Т. А. Костецька підкреслює, що «конституційно-правові

проблеми цієї сфери відносин, які могли б стати фундаментальними для всіх галузевих розробок, в сучасній науці конституційного права все ще не отримали комплексного і системного висвітлення» [19, с.158]. Інформаційна сфера має досить широке спрямування та є дотичною до проблеми тлумачення норм права.

Координаційна функція тлумачення норм права надає можливості щодо узгодження дій суб'єктів, що тлумачать норму та її застосовують шляхом реалізації спільного інтересу, потреб та цілей, а саме вірного сприйняття змісту норми права.

Даний перелік функцій тлумачення норм права не є вичерпним. Він лише акцентує увагу на важливих сутнісних особливостях та змістовному наповненні даного процесу.

Висновки. Підсумовуючи, слід підкреслити, що:

– тлумачення норм права має багатоаспектний характер та може розглядатися з різних сторін, а саме: як юридична категорія, як вид юридичної діяльності, як певний процес, як структурний компонент механізму правового регулювання тощо;

– в структурі механізму правового регулювання тлумаченню норм права відводиться факультативна роль та поряд з цим даний процес має важливе значення та за необхідності може мати місце на різних стадіях дії механізму правового регулювання;

– тлумачення норм права має функціональну спрямованість, що надає можливість акцентувати увагу на таких важливих функціях тлумачення норм права, як: науково-пізнавальна, науково-організаційна, інформаційна, координаційна тощо.

Список використаних джерел

1. *Вопленко Н. Н.* «Официальное толкование норм права. Москва : Юрид. лит. 1976. 119 с.
2. *Черданцев А. Ф.* Толкование советского права. Москва : Юрид. лит. 1979. 168 с.
3. *Черданцев А. Ф.* Толкование права и договора : учебное пособие. Москва : Юнити-Дана. 2003. 381 с.
4. *Гаврилова Ю. А.* Объем толкования права : монография / Под ред. Н. Н. Вопленко. Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2009. 176 с.
5. *Кузьмин И.А.* Правоприменение и толкование права. В 2 ч., Ч. 2: Толкование права: учеб. пособие. Иркутск : Изд-во ИГУ, 2017. 103с.
6. *Власов Ю. Л.* Проблеми тлумачення норм права : монографія. Київ : Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2001. 180 с.
7. *Настасюк І. Ю.* Тлумачення правових норм : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2009. 336 с.
8. *Зубенко А. В.* Акти тлумачення норм права в системі правових актів: дис. ... канд. юрид.наук: 12.00.01 / Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України. Київ, 2013.
9. *Гончаров В. В.* Динамічне тлумачення юридичних норм : монографія. Львів : СПОЛОМ, 2013. 252 с.
10. *Шемшученко С. С.* Категорії права. Енциклопедія права: В 6 т.Т. 3. /Редкол.: Ю. С. Шемшученко /Рекол.: Ю.С. Шемшученко (голова рекол.) та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 2001. С. 64.
11. *Кузьмин И. А.* Правоприменение и толкование права. В 2 ч., Ч. 2: Толкование права : учеб. Пособие. Иркутск : Изд-во ИГУ, 2017. С. 7.
12. *Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів / Кол. авт.; за ред. доктора юрид. наук, проф. С. В. Бобровник.* Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 375.
13. *Малишев Б. В., Москалюк О. В.* Застосування норм права (теорія і практика) навч. посіб. /За заг. ред. Б. В. Малишева. Київ : Реферат, 2010. С. 77.
14. *Бочаров Д. О.* Правова інтерпретація. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т.Т. 2 Філософія права /редкол. : С. І. Максимов (голова) та іню ; Нац. Акад.. прав. Наук України ; Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України ; Нац. Юрид. Ун-т імені Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. С. 631.
15. *Сатохіна Н. І.* Герменевтична філософія права. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т.Т. 2. Філософія права /редкол. : С. І. Максимов (голова) та іню ; Нац. Акад.. прав. Наук України ; Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України ; Нац. Юрид. Ун-т імені Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. С. 130.
16. *Кельман М. С., Мурашин О. Г.* Загальна теорія держави і права : підручник. Київ : Кондор, 2006. С. 283.
17. *Загальна теорія права. Нормативний курс : підруч. для студ.-юристів / Кол. авт.; за ред. доктора юрид. наук, проф. С. В. Бобровник.* Київ : Юрінком Інтер, 2021. С. 310.
18. *Загальна теорія держави і права : підруч. для студ. юрид. вищих навч. закладів / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина.* Харків : Право, 2009. С. 220.
19. *Костецька Т. А.* Про деякі тенденції розвитку науки конституційного права в умовах становлення інформаційного суспільства. Правова держава. Вип.24. Київ : Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України, 2013. С. 158.

References

1. *Voplenko N. N.* Ofytsyalnoe tolkovanye norm prava. Moskva : Yuryd. lyt. 1976. 119 s.
2. *Cherdantsev A. F.* Tolkovanye sovetskoho prava. Moskva : Yuryd. lyt. 1979. 168 s.
3. *Cherdantsev A. F.* Tolkovanye prava y dohovora: Uchebnoe posobyе. Moskva : Yunyty-Dana. 2003. 381 s.
4. *Havrylova Yu. A.* Ob'єм tolkovanyia prava : monohrafiya / Pod red. N. N. Voplenko. Volhohrad : Yzd-vo VolHU, 2009. 176 s.
5. *Kuzmyn Y. A.* Pravoprymenenye y tolkovanye prava. V 2 ch., Ch. 2: Tolkovanye prava : ucheb. posobyе. Yrkutsk : Yzd-vo YHU, 2017. 103s.
6. *Vlasov Yu. L.* Problemy tлумachennia norm prava : monohrafiia. Kyiv : Instytut derzhavy i prava imeni V. M. Koretskoho NAN Ukrainy, 2001. 180 s.
7. *Nastasiuk I. Iu.* Tлумachennia pravovykh norm : navch. posibnyk. Lviv : LvDUVS, 2009. 336s.
8. *Zubenko A. V.* Akty tлумachennia norm prava v systemi pravovykh aktiv: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.01/ Instytut derzhavy i prava imeni V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. Kyiv, 2013.
9. *Honcharov V. V.* Dynamichne tлумachennia yurydychnykh norm : monohrafiia. Lviv : SPOLOM, 2013. 252 s.
10. *Shemshuchenko Ye. S.* Katehorii prava. Entsyklopediia prava: V 6 t.T. 3. /Redkol.: Yu. S. Shemshuchenko /Rekol.: Yu. S. Shemshuchenko (holova rekol.) ta in. Kyiv: «Ukr. entsykl.», 2001. S. 64.
11. *Kuzmyn Y. A.* Pravoprymenenye y tolkovanye prava. V 2 ch., Ch. 2: Tolkovanye prava: ucheb. Posobyе. Yrkutsk: Yzd-vo YHU, 2017. S. 7.
12. *Zahalna teoriia prava. Normatyvnyi kurs : pidruch. dlia stud.-yurystiv / Kol. avt.; za red. doktora yuryd. nauk, prof. S. V. Bobrovnyk.* Kyiv: Yurinkom Inter, 2021. S. 375.
13. *Malyshev B. V., Moskaliuk O. V.* Zastosuvannia norm prava (teoriia i praktyka) : navch. posib. / Za zah. red. B. V. Malysheva. Kyiv : Referat, 2010. S. 77.
14. *Bocharov D. O.* Pravova interpretatsiia. Velyka ukrainska yurydychna entsyklopediia : u 20 t.T. 2 Filosofiia prava / redkol. : S. I. Maksymov (holova) ta iniu ; Nats. Akad. prav. Nauk Ukrainy ; Instytut derzhavy i prava imeni V. M. Koretskoho NAN Ukrainy ; Nats. Yuryd. Un-t imeni Yaroslava Mudroho. Kharkiv : Pravo, 2017. S. 631.
15. *Satokhina N. I.* Hermenevtychna filosofiia prava. Velyka ukrainska yurydychna entsyklopediia : u 20 t.T. 2. Filosofiia prava /redkol. : S. I. Maksymov (holova) ta iniu ; Nats. Akad. prav. Nauk Ukrainy ; Instytut derzhavy i prava imeni V. M. Koretskoho NAN Ukrainy ; Nats. Yuryd. Un-t imeni Yaroslava Mudroho. Kharkiv : Pravo, 2017. S. 130.
16. *Kelman M. S., Murashyn O. H.* Zahalna teoriia derzhavy i prava : pidruchnyk. Kyiv : Kondor, 2006. S.283. (477 s.)
17. *Zahalna teoriia prava. Normatyvnyi kurs : pidruch. dlia stud.-yurystiv / Kol. avt.; za red. doktora yuryd. nauk, prof. S. V. Bobrovnyk.* Kyiv : Yurinkom Inter, 2021. S. 310. (596 s.)
18. *Zahalna teoriia derzhavy i prava : pidruch. dlia stud. yuryd. vyshchykh navch. zakladiv / M. V. Tsvik, O. V. Petryshyn, L. V. Avramenko ta in. ; za red. d-ra yuryd. nauk, prof., akad. APrN Ukrainy M. V. Tsvika, d-ra yuryd. nauk, prof., akad. APrN Ukrainy O. V. Petryshyna.* Kharkiv : Pravo, 2009. S.220.
19. *Kostetska T. A.* Pro deiakі tendentsii rozvytku nauky konstytutsiinoho prava v umovakh stanovlennia informatsiinoho suspilstva. Pravova derzhava. Vyp. 24. Kyiv : Instytut derzhavy i prava imeni V. M. Koretskoho NAN Ukrainy, 2013. S. 158.

Тараконич Т. І. Тлумачення норм права як структурний компонент механізму правового регулювання

У статті акцентовано увагу на розумінні таких важливих категорій юридичної науки, як «тлумачення норм права», «правове регулювання», «механізм правового регулювання».

Визначено, що тлумачення норм права є процесом з'ясування та роз'яснення змісту норми права відповідними суб'єктами з метою забезпечення однозначного розуміння її змісту, точного та виваженого її застосування як уповноваженими суб'єктами, так і відповідними суб'єктами в конкретних правовідносинах.

На загальнотеоретичному та методологічному рівнях виокремлено та охарактеризовано поняття та особливості тлумачення норм права, функціональну спрямованість, способи та засоби його здійснення. Зазначено, що тлумачення норм права забезпечує однозначність розуміння норми права, має інформаційну спрямованість та цільове призначення, формує правову свідомість суб'єктів, мотивацію їх поведінки, є базовою основою розвитку правової культури суспільства, детермінантою правового впливу та підґрунтям вдосконалення правового регулювання.

Тлумаченню норм права належить важливе місце в механізмі правового регулювання поряд з іншими його складовими, для нього характерним є те, що воно здійснюється шляхом аналізу норми права через систему правових оцінок, поглядів, уявлень тощо.

Ключові слова: норма права, тлумачення норм права, функції тлумачення норм права, правове регулювання, механізм правового регулювання, стадії механізму правового регулювання.

Tarakchonych T. I. Interpretation of Legal Norms as an Optional Component of the Legal Regulation Mechanism

The article draws a special attention to the definition of such important categories of legal science as «interpretation of legal norms», «mechanism of legal regulation», «stages of legal regulation mechanism».

The particular attention is paid to the understanding of the mechanism of legal regulation and its stages. The mandatory and optional stages of the legal regulation mechanism is distinguished. It is emphasized that the mandatory stage provides for the need to regulate certain social relations, which, first of all, are modeled, detected and implemented in certain subjective rights and legal obligations. The optional stage includes the necessity for an official interpretation of the legal norm in the process of its application. The place and role of interpretation of the rules of law in the mechanism of legal regulation have been determined.

The article defines that the interpretation of legal norms is a process of clarifying of the content of the rule of law by the relevant subjects in order to ensure an unambiguous understanding of the content, its accurate and balanced application by both authorized and relevant entities in specific legal relations.

The research at the general theoretical and methodological level distinguishes the essence and peculiarities of interpretation of legal norms, functional orientation, methods and means of its implementation. It is noted that the interpretation of legal norms ensures an unambiguous understanding of the rule of law, has an informational orientation and forms the legal consciousness of the subjects, the motivation for their behavior, is the basic basis for the development of the legal culture of society, the determinant of legal influence and the basis for improving legal regulation.

The article states that the interpretation of legal norms has an important place in the mechanism of legal regulation along with its other components. It is characterized by the fact that it is carried out by analyzing of legal norms through a system of legal assessments, views, ideas, etc.

Keywords: legal norm, interpretation of legal norms, functions of interpretation of legal norms, legal regulation, mechanism of legal regulation, stages of legal regulation mechanism.

DOI: 10.33663/2524-017X-2021-12-42